

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi w połowie każdego miesiąca.

Redaguje

Biuro Związku.

Redakcyja i Administracyja

Lwów, ulica Mochnackiego 1. 4.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Od Redakcyi. -- Ustawa o sprostowaniu ksiąg gruntowych w Galicyi i Bukowinie. — Księgi, czy luźne kartony? — Bank galicyjski dla handlu i przemysłu w Krakowie. — O stemplowaniu pisemnych wyjaśnień z ksiąg gruntowych. — Notatki. — Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc grudzień 1906. — Inzeraty. — Bilanse.

Od Redakcyi.

Numerem obecnym rozpoczynamy czwarty rok wydawnictwa. Oszczędność będzie w pierwszym rządzie organem informacyjnym dla kas oszczędności i przede wszystkim służyć będzie potrzebom tych instytucyi, omawiać ich znaczenie, warunki, wśród których istnieją, działają i rozwijają się.

Po za tem wszystkim starać się będziemy wniknąć w wewnętrzny ustrój kas i baczniejszą uwagę zwrócimy na wewnętrzne urządzenia, na manipulację, i w ogóle na te wszystkie czynniki, które w większej lub mniejszej mierze wpływają na prawidłowy tok czynności i rozwój tych zakładów. Dalszem naszym staraniem będzie poruszać sprawy aktualne, któreby zdołały zainteresować z jednej strony zarządy naszych kas, z drugiej zaś, urzędników i wywołać fachową i przedmiotową dyskusję, która tylko na korzyść naszych instytucyi wyjść może. Do współpracowników w tym dziale zapraszamy wszystkich chętnych, którym dobro i rozwój naszych kas na sercu leży, a w pierwszym rządzie urzędników, którzy, jako najlepiej obznajomieni z kasami oszczędności niejedną im mogą oddać usługę, przez poruszenie bądź to jakiejś nowej myśli, bądź też przez omówienie tematów i kwestyj wątpliwych lub spornych.

Prócz artykułów oryginalnych rejestrować będziemy głosy prasy codziennej i peryodycznej, odnoszące się do kas, — a nadto z fachowej

prasy pozakrajowej i zagranicznej podawać będziemy do wiadomości czytelników te fakta, które i dla naszych kas mogą mieć jakie znaczenie lub na bliższe rozpatrzenie zasługują.

Redakcyja.

Ustawa o sprostowaniu ksiąg gruntowych w Galicyi i Bukowinie.

Założenie ksiąg gruntowych, zapoczątkowane ustawą państwową z dnia 25 lipca 1871 Nr. 96. Dz. p. p. i ustawą krajową dla Galicyi z dnia 20 marca 1874 Nr. 29 Dz. ustaw krajowych nie odpowiadziało dla najrozmaitszych powodów celowi, z biegiem atoli lat stosunki się coraz bardziej pogarszały, tak, że już w roku 1883 rząd widział się spowodowanym do wydania ustawy (z 23 maja 1883 Nr. 82 i 83 Dz. p. p.), któraby miała wadliwości, powstałe z fałszywego pierwotnego założenia ksiąg gruntowych w pewnych wypadkach łagodzić.

Chaos, jaki panował w księgach gruntowych w Galicyi i Bukowinie, spowodowany bądź to mylnymi wpisami, niezgodnymi z rzeczywistym stanem posiadania i własności, bądź to mylnymi wpisami co do powierzchni poszczególnych parcel, co do osób właścicieli itd. wzmagał się przez częste działy spadkowe i liczne, zwłaszcza w czasach gorączki emigracyjnej i ruchu parcelacyjnego dorywcze kontrakty kupna i sprzedaży, — tak, że wreszcie nie rzadkie były wypadki, że zupełnie kto inny posiadał faktycznie nieruchomości, a zupełnie kto inny zapisany był w księgach hipotecznych jako jej właściciel.

Stąd też liczne spory wydobywcze i prowizoryjne, których w samej Galicyi w roku 1904 wniesiono przeszło 21000.

Stan taki bardzo ujemnie odbijał się na rozwoju ekonomicznym kraju, a właścicielom nieuregulowanej własności tabularnej utrudniał a nawet wręcz uniemożliwiał kredyt w solidnych instytu-

cyach kredytowych i zmuszał ich do szukania drogiego, wprost lichwiarskiego kredytu.

Tym wszystkim brakom i wadliwosciom ma wreszcie koniec położyc świezo ogłoszona w dzien-
niku praw państwa ustawa z 11 grudnia 1906 Nr. 246 o sprostowaniu ksiąg gruntowych w Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem krakowskiem i Bukowinie.

Dla kas oszczędności, zwłaszcza powiatowych, ustawa ta ma bardzo doniosłe znaczenie i o ile tylko zostanie w tym duchu wykonana, w jakim wydana zastała, będzie mogła otworzyć wprost kasom oszczędności szerszą drogę do lokacyi części kapitału wkładowego na pożyczki włościańskie. Trudności, jakie dziś hamowały kasy oszczędności od wydatnego uprawiania hipotecznego kredytu włościańskiego zostaną usunięte a kasy oszczędności rozszerzając dział tych pożyczek oddadzą krajowi znakomitą przysługę, wyrrywając chłopca ze szpon lichwiarskich.

Ustawa sama podzielona na cztery rozdziały podaje w 40 paragrafach szczegółowe przepisy o sposobie i warunkach sprostowania ksiąg gruntowych.

Rozdział I. (§. 1—27), traktujący o podziale ciał hipotecznych, zawiera szczegółowe postanowienia w jaki sposób i w jakich warunkach sprostowanie takie ma mieć miejsce.

Cały ciężar sanacyi ksiąg gruntowych ustawą tą złożony został na barki komisarzy, których mianuje minister sprawiedliwości z grona sędziów na propozycję prezydów wyższych sądów krajowych.

Minister sprawiedliwości zatwierdza siedzibę urzędową i plan pracy komisarza, jak nie mniej czas, od którego komisarz w przydzielonym mu okręgu czynności swe ma rozpocząć. Zakres działania tych komisarzy jest bardzo rozległy. Występują oni jako sędziowie samoistni, w sposób przepisany ustawą mają przeprowadzić wszelkie dochodzenia przy pomocy odpowiedniego personelu pomocniczego, w razie potrzeby przy pomocy geometrów ewidencyjnych i urzędów ewidencji katastru podatku gruntowego. Oni też mają prawo wydania uchwały działowej z mocą wyroku i to nietylko co do prawa własności ale także co do rozdziału ciężarów hipotecznych za pomocą uchwały przekazującej. Niezmiernie ważnym jest także postanowienie §. 22 o dodatkowym wpisaniu niezahipotekowanych dotąd ciężarów i praw hipotecznych.

Rozdział II. (§. 28—38) traktuje o sprostowaniu wpisów na karcie własności, i ma również na celu usunięcie rozmaitych pod tym względem niedokładności, wątpliwości i braków.

Rozdział III. (§. 22—36) zawiera postanowienia na wypadek zakładania całkowitego lub częściowego nowych ksiąg gruntowych.

Ostatni wreszcie Rozdział IV. (§. 37—40) zawierający postanowienia końcowe, zabrania w §. 37. sporządzania na przyszłość w wypadkach fizycznego działu umów w formie przeniesienia współwłasności i wkładu w §. 38. na sędziów spadek pertraktujących obowiązek, przeprowadzenia w spadkach, w skład których wchodzi nieruchomości, działów majątkowych, w każdym wypadku skoro tylko jedna ze stron interesowanych tego zażąda. Wreszcie §. 39., nadzwyczaj doniosty, zwłaszcza dla ubogiej ludności, postanawia, że wszelkie akty i czynności urzędowe, przedsiębiorane na podstawie tej ustawy, wolne są zupełnie od stempli i należytości, a więc protokoły, wypisy, prośby, załączniki wszystkie korespondencje sądów ze stronami inte-

resowanymi wolne są od opłaty pocztowej; koszty komisarzy, pomiarów etc. ponosi skarb państwa, dopyzta są wolne od taksy depozytowej.

To krótkie streszczenie ustawy daje miarę jej zalet i jej ważności dla uregulowania stosunków na polu, na którym panował nieporządek. Rzeczą wykonawców, którym przeprowadzenie tej ustawy poruczono, rzeczą komisarzy dla tych spraw mianowanych będzie postarać się, by ustawa ta przyniosła rzeczywiście krajowi te korzyści, jakich się po niej spodziewać należy — Nie możemy jednakże pominąć, że przecież i w ramach tej ustawy nie ma niestety nadziei na usunięcie wszystkich niezgodności między księgą gruntową a stanem faktycznym i prawnym. Bardzo liczne są wypadki, że u nas w Galicyi z powodu braku odpowiednio ukwalifikowanych sił technicznych przy tak silnie w ostatnich latach rozwiniętym ruchu parcelacyjnym z powodu mylnego szkicu sytuacyjnego, który stanowił podstawę działu w księdze gruntowej i został wrysowanym w mapie tabularnej — właściciel od pierwszej chwili nabycia częściowo, a nieraz w całości nawet posiada faktycznie i stosownie do swojej intencji przecież inny obiekt, niżli jaki na niego w księdze gruntowej jest zapisany. Ściśle rzecz biorąc usunięcie tego rodzaju nieprawidłowości nie da się podciągnąć pod dosłowne brzmienie żadnego z paragrafów świezo ogłoszonej ustawy. Miejmy jednak nadzieję, że z pewnością z duchem jej samej i z wolą ustawodawcy zgodne wykonanie i tym brakom w interesie rozwoju ludności włościańskiej zaradzić potrafił.

Księgi, czy luźne kartony ? *)

Niektóre większe i mniejsze niemieckie Kasy oszczędności wprowadziły u siebie w miejsce ksiąg wkładowych luźne kartony (lose Blaetter). Wobec tego, że w niektórych Zarządach tutejszych Kas oszczędności powstała myśl wprowadzenia luźnych kartonów, w miejsce dotychczasowych ksiąg wkładowych a ja miałem sposobność poznać manipulację luźnymi kartonami, przy zwiedzaniu niemieckich kas oszczędności, uważam za stosowne i na czasie opisać manipulację luźnymi kartonami. oraz podać do wiadomości tutejszych kas oszczędności, praktyczne strony luźnych kartonów i ich braki.

Luźne kartony są sporządzone z mniej lub więcej grubego kartonu; mają na sobie poddruk na numer, imię i nazwisko, oraz na ruch wkładek i zwrotów, dotyczących jednej książeczki wkładowej. Formy kartonów są różne: przeważa jednak forma, jaką poniżej podaję. Kartony bywają układane po 10, 100, 200, 500 lub tysiąc sztuk w jedną grupę i są ułożone w każdej grupie podług numerów książeczek w arytmetycznym porządku. Przechowywane one bywają w zwykłych drewnianych, czasem żelaznych a gdzie indziej nawet w ogniotrwałych szafach; w mniejszych kasach, w których ilość kartonów jest mała, bywają one układane na dużych stołach, każda grupa w osobnej przedziałce.

Tyle co do opisu kartonów a zalety przy manipulacji z nimi są następujące:

a) Na kartonach można przy równoczesnem zgłoszeniu się kilku stron z książeczkami do jednej

*) Pomieszczając ten artykuł, oświadczamy, że chętnie otworzymy łamy czaopisma dla rozwiniętej inogącej dyskusyi w tej kwestyi.

setki lub tysiączki, wogóle do jednej grupy kartonów należącymi, równocześnie podane książeczki likwidować, tak, że strony nie są narzucone na dłuższą stratę czasu, jak to bywa przy oprawionych księgach, przy których książeczki mogą być tylko jedna po drugiej likwidowane. Tego rodzaju wypadki mogą się jednak tylko w dużych Kasach wydarzyć, w których do likwidacji książeczek więcej urzędników jest przeznaczonych, w Kasach oszczędności mniejszych, w których zwykle tylko jeden urzędnik likwiduje. mogą książeczki choćby konta na kartonach były prowadzone, tylko jedna po drugiej być likwidowane.

(Druk z obu stron).

Nr. ks.

Imię i nazwisko

Data			złożono odebrano	Nr. artykułu dziennika	kapitał		odsetki		UWAGA
rok	miesiąc	dzień			K	h.	K.	h.	

35 cm.

15 cm

Lecz i w Kasach oszczędności, w których są księgi wkładkowe, można likwidację przyspieszyć w ten sposób, że przy równoczesnym zgłoszeniu się kilku stron z książeczkami, dotyczącymi jednej książki wkładek, dwóch urzędników równocześnie książeczki te likwiduje: jeden likwiduje na księdze, a drugi równocześnie wypełnia asygnatę i wpisuje ruch do książeczki, ce znacznie ułatwi ekspedycję.

b) Czynność można spełniać siedząco, a nie ma wątpliwości, że spełnianie czynności likwidowania siedząco jest dla urzędnika wygodniejsze od spełniania tejże czynności stojąco. Lecz i to możliwe będzie tylko wtedy, jeżeli biurka w ten sposób będą urządzone, że urzędnik nie będzie potrzebował do wyjęcia odpowiedniego kartonu od biurka wstawiać, lub jeżeli urzędnikowi będą kartony do manipulacji podawane; czy jednak przez siedzenie przy biurku, czynność likwidowania będzie przy-

spieszona, to jest względne, w pierwszym bowiem rzędzie zależy to od indywidualności urzędnika, ponadto praktyka uczy, że czynność likwidowania spełniania siedząco bywa zwykle powolniejszą od tej samej czynności spełnianej stojąco.

c) Jako dalszą zaletę kartonów podają, że można łatwiej strony ekspedycje w tym porządku, w jakim one książeczki oddały. Lecz i ta zaleta kartonów mogłaby mieć znaczenie tylko w dużych kasach, bo w mniejszych kasach, w których tylko jeden urzędnik likwiduje, bywają ekspedycje książeczki zawsze w tym samym porządku, w jakim je do z likwidowania oddano. Ponieważ zresztą w Kasach oszczędności, w których są księgi wkładkowe dążą urzędnicy do tego, by książeczki w tym porządku były ekspedycje, w jakim je do likwidowania przyjęto, przeto mogą zachodzić pewne nieznamienne różnice, zależne bądź od indywidualności urzędników, jeden pracuje szybciej, drugi wolniej, bądź też od rodzaju wypłaty bo przy jednej bowiem książeczce likwidowanie wymaga mniej czasu, przy drugiej więcej.

d) Jako jedną z główniejszych zalet kartonów podają, że zabierają one mniej miejsca niż duże foliały ksiąg interesentów, można je bowiem do pewnej wysokości jedne na drugich układać.

Tę zaletę atoli osłabia ta okoliczność, że przy znacniejszym ruchu stron, musi być do wyjmowania i składania kartonów przydzielony jeden albo i więcej urzędników lub wytrawnych woźnych.

Księgi odpowiednio ustawione i odpowiednio ugrupowane, zdaje mi się, nie zajmą zbyt więcej miejsca od kartonów.

e) Kartony zawierające konta książeczek zrealizowanych mogą być wyjęte, na tem się jednak nie nie zyskuje, bo te wyeliminowane kartony muszą być przynajmniej przez pewien czas osobno przechowywane.

Jak z tych wymienionych punktów widzimy, można wszystkie dobre strony kartonów także przy księgach wyzyskać, przez założenie i umieszczenie ksiąg w odpowiedni sposób.

Najważniejszą zaletą kartonów dla której niemieckie kasy je wprowadziły, jest łatwość użycia tychże dla systemu kontroli, używanego w niemieckich Kasach oszczędności. Do tego systemu kontroli, polegającego na sprawdzaniu dziennych ruchów poszczególnych kont przez zestawienie stanów kont przed ruchom i po ruchu (Restbestandkontrolle) nadają się kartony bardzo dobrze.

Przystąpię teraz do wykazania braków, jakie przy manipulacji luźnymi kartonami mają miejsce:

Wyszukanie odpowiedniego kartonu wymaga bez warunkowo więcej czasu, jak wyszukanie odpowiedniego konta w księdze, złożenie kartonu po użyciu na jego miejsce jest czynnością, której przy księgach nie ma, bo każde konto w księdze jest zawsze na swoim miejscu i przy zamknięciu księgi na swoim miejscu pozostanie, karton zaś musi być osobno na swoje miejsce złożony, a wszystkie ułatwienia w sposobie składania kartonów nie dorównują łatwości zamknięcia księgi. Muszę zauważyć, że kartony muszą być albo zaraz po ich użyciu na ich miejsce złożone albo dopiero po ukończeniu manipulacji; przy pierwszym sposobie cierpi łatwość ekspedycji, przy drugim czeka urzędników ciężka praca po manipulacji. Ponadto w razie zaprowadzenia, że kartony mają być po manipulacji składane, z wielką stratą czasu połączone jest wyszukanie kartonu, który już raz był w użyciu i jest poraż wtóry do manipulacji

potrzebny, bądź to dla powtórnej likwidacji na tem samym koncie, bądź też dla uskutecznienia jakiejś poprawki, adnotacji etc.

Drugą wadą kartonów jest łatwość ich zarzucenia, to znaczy złożenia kartonu w inne miejsce bądźto tej samej grupy, bądź nawet złożenia go do innej grupy. Odszukanie takiego zarzuczonego kartonu przy kilkunastu lub kilkudziesięciu tysiącach kartonów połączone jest z wielką stratą czasu. Ze takie zarzucenia kartonów bywają i to dosyć częste, odszukanie zaś ich jest czasem bardzo żmudne, wskazują na to urządzenia w niemieckich kasach, w których są kartony. Mianowicie kasy te prócz zwykłych mają także kartony różniące się od zwykłych kartonów kolorem, a przeznaczeniem tych kolorowych kartonów jest zastąpienie zarzuczonego a nieodnalezionego kartonu. Takich kartonów kolorowych było dosyć w użyciu i to w każdej kasie, którą zwiedzałem.

Trzecią może największą wadą kartonów jest łatwość ukrycia popełnionego przez funkcjonariusza kasy nadużycia. Bo kiedy przy księgach musi być karta z księgi wydarta dla ukrycia popełnionego fałszerstwa, co jednak może być łatwo przez drugiego funkcjonariusza spostrzeżone, choćby dlatego, że na każdej kartce po cztery lub po dwa konta się znajdują, to przy kartonach może to fałszerstwo konta być ukryte w ten sposób, że funkcjonariusz, który popełnił nadużycie, karton ten albo innym kartonem zastąpi lub całkiem go wyrzuci lub zniszczy. Utrzymanie zaś kilkudziesięciu tysięcy kartonów w ciągłej ewidencji jest bardzo utrudnione.

Ta jedna łatwość ukrycia nadużycia i zatarcia śladów popełnionego fałszerstwa konta może i powinna wystarczyć, by wszystkim zalety przy użyciu kartonów w miejsce oprawionych ksiąg na drugi plan usunięte były.

Jeśli do likwidacji użyte byłyby kartony, wówczas w kasach oszczędności, w których są prowadzone księgi kontrolne, musiałyby one być prowadzone z imieniem, nazwiskiem i wszystkimi adnotacjami, a to dlatego, by na wypadek zarzucenia lub zgubienia kartonu można z nich sporządzić kopię wpisów na kartonie uskuteczniionych. Przy systemie książkowym są tylko księgi likwidacyjne prowadzone ze wszystkimi znamionami odnośnego konta, co znacznie manipulację ułatwia.

Koszt kartonów jest większy od kosztu ksiąg, kartony muszą być sporządzone z trwalszego i lepszego materiału, bo przez częste użycie łatwo się niszczą, łamią i brudzą, księgi zaś leżące lub stojące na jednym miejscu nie ulegają tak prędko zniszczeniu. W przybliżeniu kosztuje 1000 kartonów już z poddrukami około 60 koron a jedna księga oprawiona dla tysiąca kont z pozostawieniem pewnej ilości wolnego miejsca na ewentualne przeniesienia kosztuje z bardzo dobrego materiału około 35 koron. (C. d. n.) *Z. Sculakiewicz.*

Bank galicyjski dla handlu i przemysłu w Krakowie.

Sanację Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Krakowie można uważać za fakt dokonany. Kapitał akcyjny wypłacony będzie gotówką do sumy 3,000.000 Kor. a kierownictwo instytucji obejmie fachowa siła, organizator i długoletni dyrektor Filii Banku krajowego w Krakowie p. Mieczysław Sędzimir. Statut Banku nadający bardzo szerokie uprawnienie tej instytucji

miał tę ujemną stronę, że zarząd spoczywał w ręku zbierającej się niekiedy tylko — rady zawiadowczej, której odpowiedzialność nie mogła być dosć uchwytą!

Jak się dowiadujemy i w tej mierze nastąpi reorganizacja przez zmianę statutu. W ten sposób przez podwyższenie siły kapitałowej Banku, odpowiedni dobór kierownictwa i zmianę statutu dane będą warunki, których brak powodował przedtem ciągle niedomagania tej instytucji.

W kraju budzącego się ruchu przemysłowego, zwłaszcza w zachodniej części a nadto z uwagi na roboty regulacyjne Wisły i zwiększony Kraków, utrzymanie Banku, który już był bliskim katastrofy jest rzeczą wielkiej wagi.

Jak wiadomo sanację tę przeprowadza Zakład kredytowy dla handlu i przemysłu we Wiedniu a raczej Filia tego Zakładu we Lwowie, nie naruszając w niczem polskiego charakteru i z zachowaniem zupełnem odrębności tej samoistnej dla siebie instytucji.

W końcu nie możemy pominąć uwagi, że główną zasługę w utrzymaniu tej krajowej instytucji bankowej i w przeprowadzeniu tej sanacji do skutku przypisać należy znanemu z zasług obywatelskich byłemu prezesowi naszego Związku Kas oszczędności Drowi Janowi Steczkowskiemu przy współudziale p. Józefa Strzyżowskiego, dyrektora krakowskiej powiatowej Kasy oszczędności.

Oby tym razem nie zawiodła zreorganizowana instytucja nadziei w niej pokładanych, czego o jej szczerze życzymy w jej własnym interesie jak i w interesie kraju.

O stemplowaniu pisemnych wyjaśnień z ksiąg gruntowych.

W pewnym specjalnym wypadku orzekło c. k. ministerstwo skarbu, reskrytem z dnia 24. września 1906 L. 5173 co następuje:

Jeśli strona nie żąda formalnego poświadczenia, lecz prosi tylko o udzielenie krótkiego pisemnego wyjaśnienia takiego, które w razie osobistego zgłoszenia się strony, mogłoby jej być udzielone w krótkiej drodze przez prowadzącego księgi gruntowe, w takim razie tego rodzaju wyjaśnienia z ksiąg gruntowych udzielone przez kancelaryę sądową (prowadzącego księgi gruntowe, przez urząd ksiąg gruntowych), bez zachowania formalności, tj. bez wyciśnięcia pieczęci sądowej, nie mają charakteru poświadczeń w rozumieniu §. 1. C. 1. ustawy należyściowej i uwagi 1. do poz. tar. 116, w obec czego nie podlegają obowiązkowi stemplowemu, a odnośne podania stron są po myśli reskryptu ministerstwa finansów z 19. czerwca 1903 L. 43092 wolne od stempla.

Natomiast pisemne potwierdzenia, wydane przez urząd ksiąg gruntowych co do wpisów do ksiąg gruntowych, podlegają jako poświadczenia wedle poz. tar. 116A aa stemplowi K. 2 od pierwszego i K. 1 od każdego następnego arkusza, formalne wyciągi mają wedle poz. tar. 17 lit. a ustawy należyściowej być ostemplowane po K. 2 od każdego arkusza.

Notatki.

Puszki oszczędności. W Galicyjskiej kasie oszczędności w czasie od dnia 22. czerwca do 10 lipca i od 2. sierpnia do 21. grudnia 1906 wydano 1000 puszek oszczędności. Do końca grudnia z tych puszek przedłożono do otwarcia i ulokowania uzbie-

ranej gotówki 410 puszek, 590 puszek zaś wcale dotąd nie otwierano. Gotówka uzbierana z tych 410 puszek wynosi K. 37860.60 — przeciętnie przeto na jedną puszkę do otwarcia przedłożoną wypada oszczędność K. 92.34. Na tych 410 puszkach o ibył się ruch 739 razy, przeciętna przeto cyfra oszczędności, wypadająca na jedno otwarcie puszkę wynosi K. 51.25. Najwyższa kwota z puszeki wyjęta wynosiła K. 1574.51 najniższa K. 0.68.

Kasa oszczędności miasta Dobromila ogłasza :

„Wydział Kasy oszczędności król. wol. miasta Dobromila postanowił uchwałą z dnia 4 stycznia 1907 — ażeby zachęcić sługi obojej płci do składania oszczędności w tutejszej Kasie Oszczędności — ustanowić z zysku każdego roku 3 premie po 30 K. — 20 K. — i 10 K. — które w pierwszą niedzielę maja — a w razie przeszkody w drugą niedzielę maja — będą w Kasie oszczędności wylosowane wobec tych sług, które od 3 lat wkładki do tej Kasy składają i książeczką się wylegitymują.

Wylosowane premie dopisane zostaną do książeczek wkładkowych.“

Uchwałą tę Kasy oszczędności miasta Dobromila powitać należy z prawdziwym uznaniem i byłoby do życzenia by i inne kasy poszły za przykładem kasy dobromilskiej.

Wedle świeżo ogłoszonej statystyki francuskich kas oszczędności było w 1905 r. w obiegu 11,767.772 książeczek, czyli, że na 1000 mieszkańców przypadało 302 książeczek, podczas gdy w 1904 r. przypadało 292

Z przecięcia wydała na jedną książeczkę 376 franków tj. o franka więcej niż w roku poprzedzającym a suma ogólna wkładek dochodzi do 4,433,465.650 franków.

Najliczniejszą kategorię książeczek stanowią drobne wkładki t. j. na 20 franków i poniżej. Książeczek takich jest 3,908.800 sztuk czyli 33.32% ogółu. Książeczki na 21 frank. do 100 frank. stanowią jeszcze 18.62% a powyżej 1500 fr. nie znajduje się więcej niż 7.220 książeczek, czyli zaledwie 0.06% ogólnej liczby książeczek.

Podczas gdy ogół książeczek opiewających na 20 frank, i poniżej daje sumę 43,185.306 frank. to wkładki wyższe na 1000 i 1500 frank. stanowią sumę 2.669,734.477 franków.

Najwięcej książeczek jest własnością małoletnich bez oznaczonego zawodu (13.75%), i robotników przemysłowych (9.74%), następnie kolej przypada na dziennikarzy i robotników rolnych (6.75%) wreszcie na kierowników przedsiębiorstw agronomicznych, przemysłowych i handlowych (4.83%).

Książeczki wkładkowe będące własnością mężczyzn i kobiet przedstawiają stosunek 52 do 48.

W pocztowej kasie oszczędności w Budapeszte urządzili zatrudnieni tam dyurniści w ostatnich dniach grudnia z. r. tak zwany bierny opór. a to skutkiem tego, iż żądania ich o pomnożenie personalu i polepszenie bytu zostały odrzucone. Ponieważ w czasie między Bożem narodzeniem a Nowym rokiem w pocztowej kasie oszczędności ruch był bardzo wielki, praca natomiast skutkiem zastosowania biernego oporu szła rzeczywiście bardzo opornie i powoli, nagromadziły się tak znaczne zaległości, że prawidłowy tok czynności był na szwank narażony. Skutkiem tego widzieli się Dyrekcya pocztowej kasy oszczędności w Peszcie spowodowaną pomnożyć personal a nadto przyznać dyurnistom za czynności spełniane po za godzinami urzędowymi po dwie kor. dziennie.

Dr. Zygmunt Gargas w osobnej odbitce wydał broszurę „Studia nad kasami oszczędności,“ zawie-

rającą następujące artykuły tegoż autora drukowane w naszym czasopiśmie :

Podmiotowość prawna funduszów emerytalnych w kasach oszczędności.

Kasy oszczędzania czynszu najmu.

Bank związkowy czeskich kas oszczędności.

W sprawie ruchu pieniężnego między Ameryką a Galicyą.

Cena 1 korona, do nabycia w księgarni Gubrynowicza i Schmidta we Lwowie.

Podwyższenie opłat pocztowych. Dotkliwy podarek noworoczny otrzymały ludy Austrii w formie podwyższenia opłat i należności pocztowych, telegraficznych. Podwyższenie to dotyka w pierwszym rzędzie sfery kupieckie i handlowe, banki i instytucje finansowe — Ogłoszone w dzienniku praw państwa Nr. 251 rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 22. grudnia 1906 podwyższa z dniem 16. stycznia 1907 opłaty i należności pocztowe od zwykłych listów opłaconych miejscowych, należności za doręczenie przekazów i listów pieniężnych, należności za blankiety przekazów i blankiety telegraficzne. — Należność za doręczenie przekazu do wysokości K. 1000, wynosić będzie 6 h., należność za doręczenie listu pieniężnego do wartości deklarowanej K. 1000.— 10 h., nad K. 1000 do K. 5000 20 hal. a za każde następne K. 5000 o 20 hal więcej.

Blankiety przekazów zamiast 2 h. kosztować będą 3 h.

Przy nadawaniu telegramów prywatnych. tudzież płatnych telegramów państwowych należy używać blankietów, sporządzonych jako płatne znaczki wartościowe. Wyjątek stanowią telegramy prywatne tudzież płatne państwowe, wystawione na urzędowych blankietach, przeznaczonych na odpowiedź z góry przez nadawcę telegramu opłaconą. Telegramy wystawione na innych blankietach lub na zwykłym papierze, winni nadawcy nalepić na płatne blankiety. Blankiety nowe w cenie po 2 h. będą wydawane w dowolnej ilości, blankiety zaś na telegramy za kaucyą kredytowane, będą do nabycia w blokach o 100 kartkach po cenie 7 koron. Blankiety te można nabywać we wszystkich sprzedazach znaczków pocztowych, oraz w kolejowych stacyach telegraficznych, uprawnionych do przyjmowania telegramów. Zepsute blankiety mogą być wymieniane na nowe. Aż do wydania blankietów wyszczególnionych powyżej, mogą być użyte do nadania telegramów prywatnych lub płatnych telegramów państwowych dotychczas używane blankiety, po zaopatrzeniu ich przez nadawcę w znaczek pocztowy za 2 h. Tak samo należy postąpić przy telegramach za kaucyą kredytowanych na dotychczasowych blankietach. Całe bloki blankietów telegraficznych (zawierające 50 sztuk blankietów), jakoteż bloki po 30 hal., znajdujące się w posiadaniu interesentów, mogą być aż do 31 stycznia br. wymienione na inne znaczki pocztowe tej samej wartości w urzędach pocztowych i telegraficznych.

Kasy oszczędności, które zazwyczaj należności za doręczenie pokrywają z własnych funduszów, nie potracając tych należności stronom, zwłaszcza przy przesyłce wkładek, przy przesyłkach na pokrycie weksli itp. uczują dotkliwie to podwyższenie — zwłaszcza te, które utrzymują ożywione stosunki z klientami, poza siedzibą kasy zamieszkałymi.

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc grudzień 1906.

	o/o	Stan kapitału wkładkowego z dniem 30 listop. 1906.		W ciągu miesiąca grudnia						Różnica		Stan kapitału wkładkowego z dniem 31. grudnia 1906.		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócono			K.	h.	K.	h.	
				stron	K.	h.	stron	K.	h.					
Bochnia . . . . . m.	4 1/2	3,026.389	72	—	76.113	58	—	69.361	61	+	6.751	97	3,033.141	69
Bochnia . . . . . p.	4 1/2	2,543.520	06	186	171.594	88	127	78.512	80	+	93.082	08	2,636.602	14
Bohorodczany . . . . . p.	4 1/2	380.984	05	74	7.715	92	38	7.017	—	+	698	92	491.898	69
Brzesko . . . . . p.	4 0/0	243.691	41	109	106.411	49	24	35.317	90	+	71.093	59	314.785	—
Brzeżany . . . . . p.	4 1/2	1,232.444	68	57	48.711	09	84	43.118	23	+	5.592	96	1,238.037	54
Buczacz *) . . . . . p.	3 5/5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa . . . . . m.	4 1/2	346.470	44	53	43.780	59	28	22.865	17	+	20.915	42	373.295	63
Dobromil*) . . . . . m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dolina . . . . . p.	4 1/2	1,170.882	69	115	79.983	07	202	57.231	71	+	22.751	36	1,216.850	65
Drohobycz . . . . . m.	4	2,431.285	40	95	43.403	11	95	73.803	66	+	30.400	55	2,445.040	17
Gorlice *) . . . . . p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka *) . . . . . p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław . . . . . m.	4 1/2	2,158.248	45	189	99.213	51	177	89.424	51	+	9.789	—	2,208.928	17
Kałuż . . . . . p.	4 0/0	115.694	14	78	19.313	84	33	15.249	62	+	4.064	22	121.281	84
Kałuż . . . . . p.	4 1/2	791.583	37	—	—	—	55	19.175	98	—	19.175	98	790.423	03
Kołomyja . . . . . m.	4	4,713.823	96	461	143.464	51	442	167.737	01	+	24.272	50	4,776.613	67
Kraków . . . . . m.	3 3/4	37,054.773	67	2384	1,490.382	08	2588	1,652.349	95	—	161.967	87	36,892.805	80
Kraków . . . . . p.	4	21,846.365	39	1504	941.771	24	1696	876.474	87	+	65.296	37	21,905.661	86
Lwów . . . . . gal.	3-6	84,146.165	36	6810	2,422.297	09	7076	2,82.884	56	+	139.412	53	81,662.348	62
Mielec . . . . . p.	4 1/2	568.451	92	54	47.533	21	17	13.532	54	+	34.000	67	702.452	59
Myślenice *) . . . . . p.	4, 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowy Sącz . . . . . m.	4	4,234.590	25	436	80.376	73	301	85.212	38	—	4.835	65	4,229.754	60
Nowy Targ . . . . . p.	4 1/2	1,557.634	78	152	94.466	61	65	52.55	04	+	42.311	57	1,599.946	35
Podgórze . . . . . m.	4	3,217.749	44	228	112.675	27	236	134.617	77	—	36.282	44	3,254.076	88
Przemysł . . . . . m.	4	7,638.230	92	429	146.693	64	316	251.100	30	—	104.406	66	7,819.016	85
Rzeszów . . . . . m.	4	4,010.318	17	230	165.466	05	198	113.825	79	+	51.640	26	4,061.958	43
Sambor . . . . . m.	4	5,719.192	07	376	195.937	54	356	173.060	80	+	22.876	74	5,742.068	81
Sambor . . . . . p.	4	481.086	89	30	21.217	96	27	7.658	55	+	13.529	41	503.701	43
Sanok . . . . . m.	4 1/2	1,452.502	25	257	94.614	75	68	44.610	37	+	50.004	35	1,502.506	61
Sniatyn . . . . . m.	5 0/0	99.024	77	14	12.866	—	22	5.331	67	+	7.534	33	108.911	80
Sniatyn . . . . . p.	5 0/0	1,191.350	48	110	61.730	71	62	70.598	43	—	16.968	64	1,208.311	12
Sokal . . . . . m.	4 1/2	1,105.163	50	100	59.568	41	92	65.967	18	—	6.398	77	1,119.512	45
Stryj . . . . . m.	4	2,459.843	53	167	73.684	45	189	85.616	74	—	11.932	29	2,447.911	24
Tarnobrzeg . . . . . p.	4 1/2, 5	1,088.568	73	69	43.596	53	90	7.458	67	+	36.137	86	1,149.668	73
Tarnopol . . . . . m.	4 1/4	6,392.136	37	717	263.351	63	720	254.196	70	—	9.154	—	6,607.838	67
Trembowla . . . . . p.	4 1/2	963.504	37	103	78.112	14	74	53.645	—	+	24.467	14	1,008.518	—
Wadowice . . . . . p.	4	4,753.819	—	332	338.122	01	336	116.309	35	+	221.812	66	5,056.307	66
Wieliczka . . . . . p.	4 1/2, 4 1/4	2,592.923	38	183	88.079	06	313	107.496	03	—	19.716	97	3,661.309	15
Zaleszczyki . . . . . p.	4 1/2, 5	503.092	24	45	15.110	75	37	8.698	57	+	6.412	18	613.141	70

*) Do chwili zamknięcia numeru wykazu nie otrzymaliśmy.

W tem procenta dopisane ad 1) 87.062-21, — ad 2) 2.352-70, — ad 3) 21.047-72, — ad 4) 25.262-14, — ad 5) 10.205-72, — ad 6) 23.216-60, — ad 7) 1.285.192-59, — ad 8) 20.546-49, — ad 9) 80.676 —, — ad 10) 13.637-28, — ad 11) 44.155-32, — ad 12) 1,376.770-73, — ad 13) 5.909-77, — ad 14) 40.890-72, — ad 15) 1.523-48, — ad 16) 18.015-64, — ad 17) 58.224-94, ad 18) 9.089-13, — ad 19) 88.102-74, ad 20) 25.836-36.

Instrukcja manipulacyjna dla kas oszczędności

zestawiona przez

Z. Szulakiewicza

zawierająca najdokładniejsze przepisy manipulacyjne dla likwidatury kasy, buchalteryi, instrukcyę o udzielaniu pożyczek hipotecznych, komunalnych, o udzielaniu kredytów budowlanych, następnie instrukcyę dla syndyka, komitetu cenzorów, komisji rewizyjnej, regulaminu dla wydziału i dyrekcji kasy, wreszcie 81 wzorów ksiąg, druków, asygnat, dokumentów etc.

jest do nabycia

w biurze Związku galicyjskich kas oszczędności.

Cena za egzempl. broszurowany K. 18. — przy odbiorze 5 egzempl. po K 16-50 za egzempl. — przy odbiorze 10 egzempl. po K 15 za egzempl.

Wiedeński Bank Związkowy FILIA WE LWOWIE.

Kapitał akcyjny:
K. 80,000.000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027.428-13.

Lwów

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 1. 3.

Telefon nr. 57. Dyrekcya
Telefon ur. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń
FILIE: Aussig n.Z. Herno, Budapest, Czerniowce, Grac, Prościejów, W Neustadt i St. Pölten.
12 kantorów wymiany i kas depozytowych we Wiedniu.

Zatapia wszelkie interesa bankowe oraz transakcyę w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 3-6% książeczki wkładkowe. Oprowadzenie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczki w podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numery losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem i rozgałęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.

JAN BROMILSKI

we Lwowie ul. Karola Ludwika (Grand Hotel).

**Skład papierów, przyborów do pisania i rysowania
poleca wyrobu krajowego**

Księgi buchalteryczne, najrozmaitsze z tekstem polskim, księgi kopjowe etc.
Wykonuje księgi i druki dla kas oszczędności podług podanych wzorów, papiery listowe i koperty z nagłówkami, stampile, numeratory, pieczątki papierowe, gumowe i t. p.

Ceny niższe! Stałym odbiorcom opust!

Długoletni dostawca Gal. Kasy Oszczędności i innych Instytucyi.

DOM BANKOWY

Kantor wymiany

SOKAL & LILIJEN

kupuje i sprzedaje wszelkie papiery wartościowe i waluty zagraniczne po możliwie najskrupulatniejszych kursach, uskutecznia pod takimi samymi warunkami wszelkie zlecenia giełdowe zarówno na giełdzie wiedeńskiej jak i na giełdach zagranicznych, wypłaca wszelkie kupony możliwie bez potrącenia jakiegokolwiek prowizyi inkasowej.

Nakładem Związku gal. kas oszczędności

wyszła rozprawa

Dra Zygmunta Gargasa

Loterya a oszczędność.

Lwów, 1905. str. 68.

Cena za egzemplarz 1 korona.

Do nabycia we wszystkich księgarniach

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł.
i od 3 do 4 popoł.

Książeczki wkładkowe

z $3\frac{6}{10}$ procentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k.
jednego dnia i na jedną książeczkę
bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez dołożenia prowizyi, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

Bilety wizytowe litografowane ==
== **Zaproszenia ślubne i balowe.**

ETYKIETY na flaszki, pudełka, puszkli itp.
jednokolorowe lub barwne.

**PAPIERY WARTOŚCIOWE, KSIĄŻECZKI KASY
OSZCZĘDNOŚCI I UDZIAŁOWE.**

KARTY ADRESOWE, NAGŁÓWKI NA LISTY I FAKTURY KUPIECKIE artystycznie wykonane, DYPLOMY, OBRAZY, PLANY, MAPY, NUTY, OGŁOSZENIA, PLAKATY, TUTKI CYGARETOWE, CENNIKI, AUTOGRAFIE i wszelkie roboty w zakresie litograficzno artystyczny wchodzące wykonuje wzorowo i na czas oznaczony.

Od roku 1773 istniejąca

DRUKARNIA

wykonuje wszelkie roboty drukarskie od najdrobniejszych, jako to: koperty, listy kupieckie, memoranda, ogłoszenia, druki gospodarskie itp. do najwykwintniejszych tabel, ilustracye, dzieła i broszury.

Druki i tabele dla kas oszczędności i banków.

Z poważaniem

Piller, Neumann i Sp.
Lwów, ul. Łyczakowska 1. 3.

BILANSE

Galicyjskich kas oszczędności

za rok 1905.

Podgórze. Miejska Kasa oszczędności.

Stan bierny:	
Wkładki oszczędności	K. 3,219,583-53
Rachunek bieżący	" 1,148-02
Kaucye służbowe	" 9,440-—
Depozyta obce	" 11,314-16
Odsetki wchodzące na rok 1906.	
od pożyczek hipot. K.	5,791-27
" eskontu weksli . "	11,057-86
" zaliczek na zastaw p. w. . "	4-19
	16,853-32
Zysk za r. 1905	" 27,764-47

Stan czynny:	
Gotówka z dniem 31. grudnia 1905 . K.	65,490-24
Pożyczki hipoteczne	" 1,501,707-69
Eskont weksli	" 1,473,539-94
Zaliczki na zastaw pap. w.	" 1,746-—
Inwentarz	" 645-51
Lokacya w Banku krajowym	" 213,610-—
Police asekuracyjne	" 210-21
Koszta prawne	" 335-22
Zaliczki na płace i do wyrachowania	" 2,634-60
Weksle zaskarżone	" 3,422-—
Kaucye służbowe	" 9,440-—
Odsetki zaległe:	
od pożyczek hipot. K.	13,227-83
" zaliczek na zast.	
p. w.	85-26
	13,313-09

K. 3,286,103-50

K. 3,286,103-50

Ropczyce. Powiatowa Kasa oszczędności.

Stan bierny:	
Wkładki	K. 1,280,591-72
Rachunek bieżący funduszu rezerw. . "	" 969-24
" różnych	" 763-42
" z Radą powiatową	" 3,889-80
Depozyta	" 12,480-12
Procenta pobrane na r. 1906	" 10,254-26
Fundusz rezerwowy	" 67,868-24
Zysk w r. 1905	" 10,981-99

Stan czynny:	
Pożyczki hipoteczne A.	K. 930,369-02
" " B.	" 90,563-—
Zaliczka u funduszu rezerwowego . "	" 43,644-33
Weksle: w portfelu . K.	120,979-—
zaskarżone	536-20
	121,515-20
Zaliczki na zastaw pap. wart.	" 9,808-—
Papiery wartościowe funduszu obrot.	" 29,700-—
Koszta założenia	" 3,889-80
Zaliczki na płace	" 135-—
Koszta procesowe	" 157-38
Inwentarz biurowy	" 770-31
Zapas druków	" 430-15
Bank krajowy (chwilowa lokacya) . "	" 52,043-92
Lokacye funduszu rezerwowego . . "	" 67,868-24
Depozyta (Kaucye hipot.)	" 12,480-42
Gotówka w dniu 31. grudnia 1905 . "	" 23,524-32

K. 1,387,799-09

K. 1,387,799-09